

СТАНОВИЩЕ

относно конкурса за „доцент” по научната специалност Икономика и управление, обявен в ДВ бр. 7 от 23.01.2024 год. с кандидат
гл. ас. д-р Марияна Иванова Шишкова
от проф. д.ик.н. Иван Стойков Кънчев – Университет за национално и световно стопанство, определен съгласно Заповед № РД 16-404/ 20.03.2024 год. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив за член на научното жури

1. Кратко представяне на кандидата.

Кандидатът е бакалавър по Аграрна икономика на Аграрния университет (2009г.) и магистър на Пловдивския университет по „Финансов мениджмънт“ (2011г.). През 2017 е назначен на академична длъжност асистент и през 2018 г. е избран за главен асистент.

Кандидатът има трудов стаж през периода 2009-2017 последователно като стажант, сътрудник и финансов мениджър във Фондация „Земята-източник за доходи“ с предмет на дейност финансово управление и контрол на изпълнение на организационни проекти .

2. Общо описание на научната продукция.

В конкурса за „доцент” гл. ас. д-р Марияна Шишкова участва с обща продукция от 34 труда, групирани по следния начин:

❖ Научни-публикации по номенклатурната специалност – 28 броя, от тях:

- Публикации, свързани с докторската дисертация – 3 броя, които не подлежат на разглеждане;

- Монография – 1 брой – академично издание на Аграрен университет Пловдив;

- 4 броя научни публикации, реферирани и индексирани в SCOPUS;

- 15 броя научни публикации, реферирани и индексирани в Web of Science;

5 броя научни публикации, реферирани в други бази данни.

Общата равностметка на представените от кандидата публикации е: 4 броя самостоятелни разработки; на 2 броя е първи автор и 17 броя са отпечатани на английски език.

Рекапитулацията в справката за количествените показатели на кандидата показва, че научната продукция превишава утвърдените минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ на национално и университетско ниво. Данните показват, че от общия брой точки 273,75 най-висок дял имат статиите и докладите, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни за научна информация – 257 броя, следвани от цитиранията – 165 броя.

3. Преподавателска дейност

Учебната дейност на кандидата през последните 5 години чувствително превишава нормативно определените изисквания за заетост на преподавател в Аграрния университет.

Гл.ас. Шишкова извежда лекции и упражнения по учебните дисциплини в ОКС Бакалавър и ОКС Магистър – общо 4 броя дисциплини (Бизнес икономика, Аграрна икономика, Европейска аграрна политика и Икономика на труда).

Кандидатът е осъществил ръководство на един успешно защитил докторант.

Документацията по конкурса не съдържа информация за разработени и публикувани учебни материали.

4. Обща оценка на представените научни трудове и на съдържащите се в тях научни резултати и приноси

За изготвяне на становището на анализ и оценка подлежат всичките представени научни разработки.

В тематично и съдържателно отношение, кандидатът групира научната си продукция в три основни направления: Социален капитал и устойчиво развитие, Биоикономика и Влияние на Общата селскостопанска политика върху българското земеделие.

Сред тези научни направления, най-значими са резултатите и приносните моменти, съдържащи се в първото научно направление – 6 броя публикации с № 1, 4, 6, 7, 12 и 15. В тази група публикации, на преден план е изведено значението на социалния капитал и на предприемачеството за насърчаване на икономическата активност и за ускоряване и подобряване на резултатите от стопанската дейност. В тези разработки са осъществени проучвания и анализи на съществуващите фамилни и нефамилни мрежи като е определено нивото и динамиката на социалния капитал на организациите, подкрепящи развитието на

предприемачеството в селските райони на страната. Формулирани са препоръки и политики за подобряване на човешкия и социалния капитал.

В теоретико-методологически аспект се открояват следните научни резултати, които могат да се формулират като методични и практико-приложни приноси:

- ✓ Адаптирана е методика за оценка на равнището на социалния капитал и се предлагат инструменти за постигане на устойчиво местно развитие;
- ✓ Разработен и предложен е модел за оценка на влиянието на избор на факторите върху резултатите от дейността от МИГ;
- ✓ Формулирани са основните предизвикателства при прилагането на социално фермерство на територията на страната;
- ✓ На базата на резултатите от сравнителен анализ между показателите за устойчиво развитие на България и ЕС-28 са разкрити възможности за устойчив растеж и за по-голяма заетост в някои от селските райони на България.

Висока оценка заслужават и разработките във второто научно направление, които са свързани с биоикономиката – 6 броя публикации с №№ 3, 14, 20, 21, 23 и монографията.

Тези публикации съдържат сравнителни анализи на стратегиите за развитие на биоикономиката на глобално и национално ниво, очертани са основните концепции и визията за развитие. Предлага се програма за перспективите и препоръки за подобряване на специализацията и концентрацията на производството.

По второто научно направление се открояват следните методични и практико-приложни резултати:

- ✓ Представени и са конкретизирани основните направления за развитие на биоикономиката на България. Аргументирани са препоръки за увеличение на биоикономическия потенциал на страната с основните зърнени и технически култури;
- ✓ Разкрита е ролята на подхода ЛИДЕР/ВМОР при осъществяване на биоикономически инициативи. Съставени са карти, разкриващи териториалния и технологичен потенциал на пшеница, царевица за зърно и слънчоглед за производство на биомаса.

✓ Разкрита е необходимостта от понататъшни изследвания на нови технологии за намаляване на разходите при производството на суха биомаса от маслодайна роза.

✓ Представени са добри практики в областта на сътрудничеството на местни инициативни групи за осъществяване на проекти, касаещи културно-историческото и природно наследство, както и насоки за преодоляване на съществуващите трудности.

Интерес представляват и разработките от третото научно направление „Влияние на ОСП на българското земеделие“ – 12 броя публикации с №№ 3, 5, 8, 9, 10 11, 13, 16, 18, 19, 22 и 24). В тези разработки фокусът е представен върху директните плащания, които са ключов компонент и водят на практика до сериозни промени в специализацията и концентрацията на българското земеделие. Основната цел на тези разработки е реализирането на директните плащания да води до намаляване на секторните и структурните дисбаланси в селскостопанското производство и до промени в поляризацията на българските ферми.

По това научно направление в разработките се открояват практико-приложни публикации с подчертани методически приноси и конкретни насоки за промяна на сегашната практика, по-важни от които са:

✓ Адаптирана е методика за анализ и оценка на разпределението на директните плащания по групи стопанства;

✓ Предложена е актуализирана методика за оценка на нагласите на земеделските производители спрямо Общата селскостопанска политика и ефектите, които тя има върху осъществяваните практики в производството;

✓ Конкретизирани и адаптирани са показатели за оценка на конкурентните предимства при производството на слънчоглед;

✓ Разкрита е ролята и аргументирано значението на малките и фамилните стопанства за постигане на устойчиво развитие на селските райони;

✓ Оценено е мястото и ролята на младите фермери в страната. Предлагат се насоки за осигуряване на приемственост между поколенията

Оценката ми за научно-изследователската дейност на гл.ас.Шишкова е, че притежава качества на утвърден изследовател и научен работник. Публикувала е значими научни и приложни разработки, които допринасят за разширяване на приложното поле на методически и научно-приложни постижения в областта на

устойчивото икономическо развитие на аграрния сектор и биоикономиката на България.

5. Научно-изследователска дейност

Научната продукция на гл.ас. Шишкова е получила обществено признание – 20 научни статии са цитирани в специализирани научни разработки.

Кандидатката притежава умения и компетентности, които са намерили проявление в разработване на научни проекти и разнообразна експертна дейност като участие в един национален проект, финансиран от ФНИ 2017 г.; национални програми, финансирани от Министерство на образованието – 2 бр. (2018г.) и един международен образователен проект.

Проектните разработки на кандидата са свързани с внедряване на иновативни модели за повишаване на конкурентноспособността на земеделските стопанства в България, националните проблеми на биоикономиката и с обучение на младите учени и пост докторанти.

Гл. ас. Шишкова е организираща и участвала в национални форуми на младите фермери и студенти от Аграрния университет гр. Пловдив. Има участия и в организационни мероприятия, свързани с дейността на неправителствения сектор в България, устойчивото развитие на селските райони и подпомагането на дребния бизнес.

6. Бележки и препоръки

Препоръчвам на кандидата да използва резултатите от научните си изследвания за разработване и публикуване на университетски учебни пособия, както и да увеличи броя на самостоятелните си научни разработки.

Заключение.

Предлагам на почитаемото научно жури да гласува положително, а ФС по Икономика на Аграрния университет – гр. Пловдив да избере гл. ас. д-р Марияна Иванова Шишкова за доцент по научна специалност Икономика и управление (селско стопанство).

25.04.2024г.

Член на научно жури:

(проф.д.ик.н.Иван Кънчев)

